

Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

Titel:

(Vul hier de publicatietitel van de internetconsultatie in)

Wijziging van Warenwetregelgeving attractie- en speeltoestellen 2023

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?

Fabrikanten van speeltoestellen, activiteitstoestellen en attractietoestellen
Beheerders van speeltoestellen, activiteitstoestellen en attractietoestellen
Gebruikers van speeltoestellen, activiteitstoestellen en attractietoestellen
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)
De aangewezen keuringsinstellingen voor het WAS
Andere departementen met aanpalend beleid, zoals het ministerie van OCW, het ministerie van SZW en het ministerie van IenW.

- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?

NVWA, keuringsinstellingen en fabrikanten en aanbieders van attractietoestellen, activiteitstoestellen en speeltoestellen

- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

Relevante belanghebbenden zijn in 2024 en 2025 benaderd en geconsulteerd met bilaterale gesprekken, bijeenkomsten, werkbezoeken, via brancheverenigingen, middels open toegankelijke themasessies en het ROW WAS (schriftelijk en digitaal). Men heeft bij de voorbereiding en vorming van de voorstellen voor de wijzigingen van het WAS feedback kunnen geven op de ideeën van Min. VWS. Min. VWS was hiervoor ook benaderbaar via de dienstpostbus WAS.

1. Wat is het probleem?

[Toelichting](#)

De afgelopen jaren zijn er veel ontwikkelingen geweest in het aanbod van toestellen binnen de recreatiebranche. Er worden steeds meer activiteiten voor vermaak of ontspanning aangeboden op toestellen die door de hoogte of de snelheid risicovol zijn, zoals ziplines, karten en klimbossen. Dit zijn toestellen die van oudsher zijn uitgezonderd van het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS 2023) en waarvan de veiligheid dus niet gereguleerd is. Ook worden avontuurlijke (sport-)toestellen, zoals klimwanden, steeds meer op recreatieve locaties aangeboden, zoals vakantieverblijven. Naar aanleiding van de ontwikkelingen op de markt en een aantal ernstige incidenten met avontuurlijke toestellen heeft toenmalig Minister van Rijn in 2020 aangekondigd het WAS te gaan moderniseren en daarbij te verkennen of en op welke wijze het mogelijk was een aantal risicovolle spelactiviteiten onder de werking van het WAS te brengen. In 2021 heeft Minister van Ark toegezegd ook andere opties om de veiligheid van deze activiteiten te waarborgen, te verkennen.¹ Naar aanleiding van een aantal rechtszaken zijn de trampolinehallen al onder het WAS gebracht. De verkenning om de overige risicovolle toestellen onder het WAS te brengen, is door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport uitgevoerd door werkbezoeken en gesprekken met de NVWA, bedrijven en brancheverenigingen. Er is een brede inventarisatie gedaan van de huidige knelpunten bij het WAS 2023. Hierbij is ook gekeken naar de uitkomst van inspectierapporten van de NVWA en andere rapporten². Uit de brede inventarisatie is een heel aantal knelpunten naar voren gekomen die aanleiding zijn voor de wijziging van het WAS 2023 (zie verder uitwerking onder hulpvragen). Om de wijzigingen van het WAS 2023 niet omvangrijker te maken dan noodzakelijk, is ervoor gekozen met onderhavig besluit het WAS 2023 op een aantal punten te wijzigen en niet in te trekken en opnieuw op te stellen.

¹ Kamerstukken II, 2020/21, 35570-XVI nr. 193

² [Ongevallen met attractie- en speeltoestellen | VeiligheidNL](#), Rapport KBL advies "Versterking harmonisatie WAS" 2019, [Inspectieresultaten attracties en speeltoestellen | Attracties en speeltoestellen | NVWA](#) en Berenschot "Het WAS gewogen" 2011.

Hulpvragen

a) Wat is het probleem?

- Uitzondering voor recreatieve kartbanen, klimbossen en ziplines in het WAS is niet langer actueel. Deze uitzondering is in 2003 in het WAS opgenomen, omdat er nog weinig aanbod was en het nog onduidelijk was of deze locaties vooral voor sport of recreatie zouden worden aangeboden. Inmiddels is het aanbod sterk toegenomen en duidelijk voor recreatie bestemd. De potentiële gevaren bij het gebruik van deze toestellen zijn aanzienlijk. Het is niet langer gepast dergelijke toestellen uit te zonderen van het WAS.
- Er gebeuren er in de huidige praktijk relatief veel ongelukken in trampolineparken en met mobiele speeltoestellen, zoals luchtkussens.³ Op deze punten is er een verbetering van de regelgeving gewenst om incidenten en fraude te voorkomen.
- Onduidelijke definities: de definitie van een speeltoestel in het WAS 2023 is te breed, waardoor toestellen onbedoeld onder de reikwijdte van het WAS 2023 vallen. Het onderscheid tussen speeltoestellen en sporttoestellen in het WAS 2023 is onduidelijk, waardoor onnodige geschillen ontstaan.
- Geen proportionele regelgeving: in het WAS 2023 wordt geen onderscheid gemaakt in de veiligheidseisen voor de verschillende soorten speeltoestellen. Speeltoestellen van eenvoudig ontwerp met beperkte gevaren moeten aan dezelfde eisen voldoen als de meest complexe speeltoestellen, waarbij meer en/of complexere gevaren aanwezig zijn. Dit leidt ertoe dat in het WAS 2023 op een aantal punten de regeldruk te hoog is ten opzichte van het risico en vice versa. Dit geldt ook voor sommige gegevens die op een toestel moeten staan.
- Professionalisering en harmonisering van de keuringen door aangewezen instellingen is gewenst: het WAS 2023 laat (teveel) ruimte voor aangewezen instellingen om hun werkzaamheden verschillend uit te voeren. Dit komt de veiligheid van toestellen en een eerlijk speelveld op de markt niet ten goede.
- Tot slot behoeven een aantal maatregelen verduidelijking of aanpassing bijvoorbeeld ten aanzien van de beheersmaatregelen en ten aanzien van het productieproces bij serietoestellen die aan de hand van het typekenmerkend monster worden gekeurd.

b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

Diverse ontwikkelingen en behoeften vanuit belanghebbenden: zie tekst hierboven

c) Wat is de omvang van het probleem?

- Risicovolle toestellen: De problematiek raakt alle Nederlanders die gebruik maken van activiteitstoestellen die meer en complexere risico's kennen. Als er incidenten zijn, dan kunnen ze door de hoogte en de snelheid (zeer) ernstig zijn.
- Onduidelijke definities: er zijn enkele ernstige incidenten geweest met (sport)toestellen die voor vermaak en ontspanning werden aangeboden, zoals een klimwand die gebruikt wordt voor een kinderfeestje of een kartbaan. Ook zijn er enkele geschillen bekend. Het geluid dat de onduidelijkheid van het WAS de branche belemmert, is breed gedragen.
- Geen proportionele regelgeving: Er zijn veel speeltoestellen van eenvoudig ontwerp in Nederland aanwezig, onbekend is hoeveel precies. Bijna alle gemeenten zijn beheerder van dergelijke toestellen, daarnaast zijn er veel kleine beheerders van dergelijke toestellen zoals scholen, kinderopvang en speeltuin verenigingen. Deze toestellen moeten nu allemaal gekeurd zijn door een aangewezen instelling a.d.h.v. de eisen aan het WAS en met het voorstel voor de wijziging niet meer. Er zijn ook veel serie speeltoestellen die straks geen merk van goedkeuring hoeven te dragen. Onbekend is hoeveel exact. Deze voorstellen zorgen voor een aanzienlijke lastenverlichting voor het veld.
- Er zijn op dit moment 8 aangewezen instellingen die met het gewijzigd WAS een verplichte accreditatie moeten hebben en met een schemabeheerder moeten gaan werken.

³ Kamerstukken II, 2020-2021, 33835, nr. 166

d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

Huidige WAS 2023 voldoet onvoldoende, zo blijkt uit gesprekken met belanghebbenden waaronder de NVWA. Voorafgaand aan het wetstraject van onderhavig besluit is een zorgvuldig en interactief proces doorlopen om de wensen van alle betrokken partijen te kennen en een gewogen pakket van gewenste maatregelen voor de modernisering van het WAS 2023 op te stellen. Er is gesproken met NVWA, relevante departementen, keuringsinstellingen, fabrikanten en beheerders van attractie- en speeltoestellen en sportaanbieders. Er zijn werkbezoeken afgelegd, sessies met de branche en branchevertegenwoordigers georganiseerd en veel bilaterale gesprekken met de sector gevoerd. Daarnaast is er overleg met belanghebbenden geweest in het Regulier Overleg Warenwet. De verkenning heeft de knelpunten opgeleverd zoals hierboven beschreven.

e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

- Dan zijn er (ongewenste) risico's voor de gebruiker bij het gebruik van met name activiteitstoestellen. De toestellen worden dan niet preventief voor ingebruikname gekeurd en er kan geen toezicht gehouden worden door de NVWA. Ook kan er niet preventief opgetreden worden bij gevaarlijke situaties om ongelukken te voorkomen. Dit is vanuit de doelstelling van het WAS niet te rechtvaardigen.
- Dan zijn er op sommige onderdelen van het WAS 2023 relatief hoge lasten voor de sector bij toestellen of onderdelen van het WAS die niet proportioneel zijn ten opzichte van het gevaar van de toestellen of het effect van de maatregel voor de veiligheid.
- Dan kan de NVWA geen of minder effectief toezicht houden op attractie-, activiteits- en speeltoestellen.
- Dan worden er geen maatregelen getroffen om de aangewezen instellingen professioneel, op gelijke wijze hun keuringen uit te laten voeren en transparant besluiten te nemen. De overheid komt dan niet tegemoet aan de frustratie vanuit de sector.

2. Wat is het beoogde doel?

Het is belangrijk dat kinderen en (jong)volwassenen in hun vrije tijd kunnen recreëren, buitenspelen, ontspannen en bewegen. Dit draagt bij aan een gezonde leefomgeving. Toestellen in de leefomgeving kunnen hiertoe stimuleren en uitdagen, mits deze zonder grote risico's of gevaren te gebruiken zijn. In het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS 2023) zijn veiligheidseisen opgenomen om de risico's bij het redelijkerwijs te verwachten gebruik van attractie- en speeltoestellen te beperken. Het betreft nadere eisen rond de fabricage, keuringen en beheerdersverplichtingen.⁴ Het doel van het WAS is incidenten en (ernstig) letsel bij het gebruik van attractie- en speeltoestellen te beperken. De wijziging van het WAS heeft als doel het effectief, preventief en proportioneel waarborgen van de veiligheid van attractie- en speeltoestellen door middel van veiligheidsregels die passen bij de ontwikkelingen op de markt, zodat (ernstige) incidenten en (ernstig) letsel worden beperkt.

Hulpvragen

a) Wat zijn de beleidsdoelen?

Productveiligheid; verhogen van de veiligheid van attractietoestellen, activiteitstoestellen en speeltoestellen.

b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(sustainable development goals, SDG's\)](#) en [brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?

Stimuleren van een gezonde leefomgeving.

⁴ Deze bepalingen zijn aanvullend op de Algemene productveiligheidsverordening.

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

Wetgeving, zelfregulering en voorlichting

- b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

Het WAS is in het verleden opgesteld omdat de zelfregulering bij het waarborgen van de veiligheid van attractie- en speeltoestellen onvoldoende werkte. De uitzondering die eerder in het WAS is opgenomen voor activiteitstoestellen is niet langer actueel.

Activiteitstoestellen (kartbanen, ziplines en klimbossen) worden voor recreatie aangeboden. De mogelijke gevaren bij het gebruik van toestellen zijn aanzienlijk. Soms vinden er ernstige incidenten plaats. Het ligt niet langer voor de hand de garantie voor veiligheid bij deze toestellen volledig aan zelfregulering over te laten. Hierdoor kan willekeur en diversiteit in het waarborgen van de veiligheid bij het gebruik van deze toestellen ontstaan. Dit blijkt uit de gesprekken met belanghebbenden en werkbezoeken. De NVWA kan hierop niet inspecteren en de veiligheid bij deze toestellen op dit moment niet monitoren. Het is gepast voor deze toestellen hetzelfde wettelijk instrument in te zetten als voor attractie- en speeltoestellen en de uitzondering in het WAS 2023 niet langer te laten gelden. Om rekening te houden met de kennis en kunde over veiligheid die bij de zelfregulering is opgebouwd en de lasten voor de sector met deze maatregel te beperken is voor deze toestellen een aparte categorie ingericht, waarbij voor de periodieke toets van de veiligheid van deze toestellen sterk geleund wordt op de huidige zelfregulering. Voor het keuringsregime van activiteitstoestellen wordt dus aangesloten bij het WAS met de ingebruikname keuring door een aangewezen instelling en zoveel mogelijk aangesloten bij de zelfregulering voor de periodieke toetsing van de veiligheid.

Voorlichting zal als aanvullend instrument worden ingezet, maar wordt ook als onvoldoende waarborg gezien om de veiligheid van attractietoestellen, activiteitstoestellen en speeltoestellen te garanderen.

Op punten waar minder regulering mogelijk is, omdat de risico's beperkt zijn, zoals bij speeltoestellen van eenvoudig ontwerp en het merk van goedkeuring, wordt met de wijziging van het WAS 2023 voor deregulering gekozen.

- c) Wat is de [beleidstheorie \(doelenboom\)](#) per kansrijke beleidsoptie?

Strategische doel: beperken van risico's bij het redelijkerwijs gebruik van attractie- en speeltoestellen.

Operationeel doel: Attractie- en speeltoestellen worden dusdanig veilig vervaardigd en beheerd dat risico's op ernstig letsel worden uitgesloten.

Resultaat: Beperkt aantal ernstige incidenten door het ontwerp en beheer van attractie- en speeltoestellen.

Activiteit: Fabrikanten produceren veilige toestellen en beheerders onderhouden en beheren de toestellen zodanig dat deze zo veilig mogelijk worden aangeboden.

Instrument: Wet- en regelgeving die eisen en regels stelt om de veiligheid van de toestellen te waarborgen, waaronder keuringen, certificaten en toezicht door de NVWA.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

Het aanpassen van de regels voor attractie-, activiteits- en speeltoestellen door de wijziging van het WAS heeft als gevolg:

- Toename van de veiligheid bij het gebruik van de risicovolle attractie-, activiteits- en speeltoestellen.
- Meer risico op incidenten bij speeltoestellen met eenvoudig ontwerp.
- Minder lasten voor fabrikanten van (eenvoudige) speeltoestellen.
- Meer lasten voor fabrikanten en beheerders van activiteitstoestellen.

- b) Welke [verplichte toetsen](#) zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

Regeldruktoets
UHT
Bedrijfseffectentoets
MKB-toets

5. Wat is de voorkeursoptie?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat is het voorstel?

Wijziging van het WAS 2023

- b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#);

In overleg met belanghebbenden is gekozen voor een gewogen pakket van maatregelen met de herziening van het WAS 2023.

- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#));

Het Advies college regeldruk (ATR) heeft het dossier niet geselecteerd voor formeel advies omdat het voorstel voor de wijziging van het WAS 2023 geen omvangrijke gevolgen voor de regeldruk heeft.

- brede maatschappelijke impact?

☐ x

- c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

Een toename van incidenten bij speeltoestellen van eenvoudig ontwerp, doordat deze niet langer gekeurd hoeven te worden.
Een toename van incidenten bij toestellen die voorheen als speeltoestel werden gezien en dus onder het WAS vielen, door de verscherpte definitie van een speeltoestel en verwijderen van het begrip "indirecte speeltoestellen".
Meer fraude en meer illegale toestellen door een vermindering van het aantal identificatie gegevens dat op een toestel moet staan.
Teveel lasten voor de aanbieders van activiteitstoestellen, doordat deze onder het WAS komen te vallen.

d) Hoe ziet de voorgenomen [monitoring en evaluatie](#) eruit?

VWS en NVWA zullen de veiligheid, incidenten en het aanbod op de markt voor attractie – en speeltoestellen blijven volgen.